

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in 8 Arist. de physica auscultatione libros - Cod. Ettenheim-Münster 271

[S.l.], [18. Jahrh.]

Conce[v]siones physicae der principiis in communi

[urn:nbn:de:bsz:31-129411](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129411)

767
CONCEVSSIO
NES PHYSI
CAE
DE

Principijs in com,
muni

Ad rēam principij in cōi n̄ solum requir
rioritas, l. simplr, l. stm q̄, sed etiam con
nexio, seu dimanō unig ab alio intercedere
debet.

Suntur quina principia rerum naturalium ab Arto
definita, q̄ neq̄ sunt ex se se, nec ex alijs,
sed ex ipsis omnia fiunt, ubi parla Cax
ubiq̄ sumit pro habitudine partis componenti
l. ter, q̄ definitio solis primis principijs con
venit, sua scilicet: substanti, generati, et materia,
ex quo sequit̄, ut primis excludant̄ et amon
ta, et composita physica. Istō casū autem,
na. Tertio entia simplicia.

Tria sunt principia intra corporis naturalis in fieri seu
 transmutatōe, materia, forma, et primum, in factu.
 eadem, sunt tria duo, materia scilicet cum forma, quod primum.
 eadem tamen tria sunt genera, itaque in genera
 generatōe in seipsum quod, in a. simpliciter, et stricti.
 Erant ergo principia primitiva, nec genera, nec generatione.

EX materia prima

Materia prima si stricti sumatur dicitur generatio
 aliqua sustentante primum seipsum, id est fundamētum vā suā
 materialis, siue substantialis illae sint, siue accidens: quod si
 consideratur, pro ut est abstracta substantialibus, seu accidens.
 suis, materia ista dicitur, et sine suis istis
 generatio nuncupatur. &

Datur ergo materia prima, quod dicitur tamen tria sunt
 primum, ex quo in situ per se, et non ex accidens: ali-
 quod oritur, et in quod, si generatio interit, ultimum
 resoluitur, per quam dicitur generatio satis hinc de-
 re patet, excludi suas totales substantialis, et accidens.
 Sicut causae extrinsecas. Tertio primum, aliqua acci-
 dentia corporis naturalis sufficientia.
 Materia prima, quod a solo deo est creata, non mutatur, sed est substantia

in completa potest h^{ic} simul cum alio principii
scilicet s^{ua}, completam componere subd^{ita} am
est reale genitium iⁿ s^{ua} reali distinc
tion, et pars assialis compositi p^{er} h^{ic} sic

9.

Sicq^{ue} etiam pura s^{ua} subina, nullum scilicet
actum s^{ua} tam p^{er} h^{ic} sic cum assialis includens,
includit h^{ic} existenti^{um} quia licet s^{ua}
proprie passiva dicat^{ur}, potest etiam aliquo
modo activa vocari: proprie existit ex
ist^{entia} ut q^{ui}d^{am} d^{icitur} ab exist^{entia} s^{ua}
cum qua potest compositum subd^{ita} com
ponere, n^{on} potest h^{ic} reali sine o^{mn}i s^{ua} sub
stantia existere, licet possit sug^{geri} a^{li}
n^{on} p^{er} nou^{um} g^{eneris} et p^{er}culcaris rayris

8.

Non bis s^{ua}, quam habet ma^{gn} ad s^{ua}, que
duplex est, u^{el}is, et p^{er}laris, potest ab ipsa
ma^{gn} separari, et p^{er}serti in u^{el}is, cum
n^{on} sit accidens ma^{gn} sup^{er} additum, sed
illi assialis q^{ui} aliquo modo et in ad^{er}
q^{ui} possit p^{er}laris.

II

Cum uariae sint s^{ua}, uariam quoq^{ue} habet
s^{ua} ma^{gn} ad illas et. p^{er}is q^{ui} ad s^{ua}

170

completas, quales sunt Angali, nullam habet
poem, habet h. ad soas accidentales, et
illam q. essentialem, ad subdiales ad oes
soas, et quantitates sublunares, ad pre-
teritas, presentas, et futuras. Extendit
se quoq. cum sua receptiva ad diamo-
nalam creatam, n. a. In ista logico ad
soas supernales.

10.

M. a. appellat soas appetitu innato n. a.
elicito, assq. desiderat oas appetitus,
gicando, et gratiam subdialas cuius
appetit. ad soas etiam corruptas se tra-
hendit; imo tempora eo, quo nobiliora
habat, appetit etiam ignobiliora, ad
una et eadem specie, n. a. numero in
oib. corporib. sublunari. collatiua
sumptis, u.

EX forma substiali n

ii.

Datur sua substialis, quae multipliciter, pote
sumi, hic u. accipit pro sua insonante, quae
primo inseparabilem, et inseparabilem,

seto, in totalem, et partialem. Tertia in
mam animalium, et in aratorum diuidit
ad huc tota suam substantia quaedam simplex
et incompleta, quae, ut actus, maius cum ea
gignit assiam substantiam compositam, sitis ea
sola substantia, et maius unum quo se.

12.

Sola sola non est tota compositi assia, sed
per illam unam cum maius gignit ipsam
positi assia. Tota res substantiales e. ex.
capta aia rationali a Deo creata inde,
genit a maius. propria loquendo non sunt
ex nihilo, sed ex potentia aduenit, quae
nata a maius separate conseruati sunt,
sunt, possunt in super nate.

EX priuatione

13.

Subiectum est hanc priuam, et quodam dupli-
cem, remotam, et proximam, remota mul-
tiplici subdiuidit, in generalem, specificam,
et indiuidualem, itam in substantialem et acci-
dentialem, quae priuab si in rebus sumat
et totali non est ante reata posituum, in ob.

112

liquo u. et gnotetur e aliqd racle potit,
num. Sabiniq ad earentiam, sex abrian
sola in subo ayto, nac idco e ant ronis
essiale, et dicitur loqudo.

14.

Prinatio n e ab illa natura ad generationem
sumendo istam pro omnia sola, cum med, re,
grif h essiale, ad ipsiq metam, p accens
u. ad compariam. pncipi, et in ipsoye
necalis instanti et tunc qm qn dco pnd
et quicdo qnd n e.

EX

natura, et arte

15.

Asserit dani nam ab illa Sabinitam,
pncipi, et in ipsoye
a qno pnt sa, et n scti accns, quada
sino raxi Dao, naxi Angalis q uanitu
pota. q uanit h anima ronalis san.
sibua, et uagatativa, naxi Ivis calas,
hiby naganda udr, cum etian ma d fony
subtali tribuat.

16.
 Ars quae multis in rebus cum natura convenit
 et in multis alijs disconvenit, si accipias
 pro habitu inclinante facili tantumque ope,
 tantum in abstrahendis operibus artificiosis.
 Ab arte Sabini, habitus, est raris cum
 natura sicut. Similiter in praedictis aliorum.
 et uaram, hanc ut propria si potest
 ad hunc aliquid opus natura sensibilia pro.
 ducere, potest in diuersis, ut u. alie,
 nam giungendo ad hunc passiuus tam potest
 quoniam illa causa naturae giungitur et nihilam.
 plus

EX
 magia *

17.
 Magia in eoli accepta est ars siue facultas
 tas ut creata, at non supernaturale, mira
 quaedam et insolita artificiosa, quorum
 rab sensum, coierunt hominum captum superat.
 Syllax est, naturalis, at diabolica. Naturalis
 pro ut hic semel est facultas quae g. acti.
 uorum applicat ad passiuum uarijs modis
 sine ope demonis mira efficiunt, at quo.
 rum causa coierunt sensum captumque superat.

774

que pars mala n̄ d̄, sed t̄ pernicioſa et
p̄n culosa, ut propria n̄ ē productiva
ullis subit̄e l. accidentis, malis parsa,
ut u. aliena t̄ potē, q̄m ratiōsana,
ālis applicata.

18.

Tota magia superstitiosa existens disci-
plina tanta s. Aug. à Semonibus in-
tuta ē, Sacerdotibus, ratiō d̄, sine facultate
operandi ratiōnatus, et admirandas per-
tigna ope Semonis, cuius fundamēta no-
nam sunt, falsisq̄ d̄ utiq̄ et indu-
bitantur avaritiam

19.

Omnes operant̄ magia diabolica tanta
Sacerdo ualut basi inchoat̄ pacto cum Sa-
mona incho par magos. Subitendam d̄ u-
Saf, imō asserandum, eos praestare posse
id oā, q̄ ille Semon cum quo pacti sunt
qui tam uaros, quam apperantes estis
prod uera potē, uarem t̄ miraculum
Sacerda n̄ potē. Trigliciter operat̄ Sa-
mon, primō per motum localē. Sēcō per
altera em. Tertio per illusionē

715
THESES
PHYSICAE
DE

causis in comuni H

I

Ad causam in coeli quae definitur, proprium
per se influens ea in aliud, tria requi-
runt. primo ratio caedendi, sive vis caediva,
per quam caea in actu suo greditur. Secundo
causalitas. Tertio relatio aliqua resultans
ad causalitatem.

2.

Inter varias causarum divisiones, praecipua
est illa, qua dividuntur caeae in tres genera
natalem scilicet, formalem, efficientem, ac
finalem, quae in caeae in oes ad quamlibet
rem dantes concurrunt, ut patet in sua,
quae caeae formalem in habet.

3.

Membra dividenda assignata divisio-
nis in sunt ita distincta, quin in una

6.
 Relatiua in concreto sunt, quorum eadem
 sunt ei a, b et ab aliud aliquo modo
 se habere, in abstracto u. relatio a ac.
 videns reale nitium cuius tota ratio, seu
 essentia est subiecto referre ad aliud tanquam
 iure terminum.

7.
 Requiritur ad relationem quod prius subiecto
 secundum remotum. Tertio secundum proximum,
 sine ratio iuris aucti. Quarto denique terminus
 ad quem referretur relatio.

8.
 Sicut subiectum, quam secundum, quam et ipse
 terminus debent actualiter existere: item
 duo extremas, secundum scilicet ac terminus
 debent esse realiter distincta.

9.
 Secundum remotum, quod est causa, cuius aliquid ad
 aliud referri dicitur, potest esse quodlibet
 ac 10. praeter hoc, excepta sola relatione, quod
 nunquam potest esse secundum, nisi quod absurda esse
 sit generare processum in infinitum.

Ratio fundandi, in se ipsa, sed quod sine qua
 non fundari potest, et ex se se rationem
 quae quod fundandi ratio in genere triplex
 assignatur. Prima est unitas et numerus. Secunda
 actus et passio, tertia mensura, et mensurabile.

11

Terminus est id, ad quod terminatur relatio.
 ut terminus, ratiocinatio a. relatio tunc est mu-
 tua, quam mutua ad terminum, tanquam ab-
 solutum, quod in respectu, est itaque terminus
 et ipsum correlatum sibi, sed male accepto.

12.

Ratio specificae intrinsecae à propriis
 differens intrinsecae sibi inexistenti, per
 quas una ratio distinguitur ab alia, extrinseca
 u. ab ipso tunc tanquam sibi ultima extrinseca
 et fundam. tanquam causa materiali extrinseca rei

13.

Cartum est relatio ad totum, quod numero dicitur.
 si termini, quorum unus si generis, generabilis
 etiam relatio illi correspondens.

779
Proprietates relatis ^{14.} ~~sub~~ ^{solent} sunt q. Cilla
n. relatiua nrm hbre gtiuum, n censq
ab eo ex propria sna Suisse allata, cum
eam ipsam alibi neget, e itaqi prima
relacem suscipere magis et ming. Statuici
ad g uertentiam. Tertia relatiua e ncu
simul. Quarta deniqi relatiua e simul
cognitione.

15.

Sugerat iam nunc nobis examinanda relac
transcendentalis, qua St e id, cuius entitas
a possibilitate trns ita dependet, ut si illa
sit impossibilis, etiam illa entitas sit impos
bilis.

16.

Differt haec a practica mentali pno ex par
ta trns, qd n supponat subm in ee comple
tum, cui ualuti pna accidentaria super
uariat, sed includit essentia in eo tanq Sid.
Serua aliqua. Sto ex parte sube. primo
qd relatum transcendentale respiciat ali
ud n ul gure trnum. Sto qd n postulet
existiam trns.

780

THESES PHYSICAE DE causa materiali, et for- mali

I

Articulus 2. phys. tex. 28. Definuit materiam causam
causam, id est, ex quo sit aliquid cum insubstantiabile, unde
per partem ex ab alijs causis distinguitur.
Sicque etiam causam materiam latius patere
ipsam causam primam, id est, quia cum haec sit ut
compositum, excludit omnes causas, et accidentales
causas.

Qualitas causa huius est passiva, siue sustentatio
passiva, tam respectu totae substantialis, quam acci-
dentalis unionis, ac compositi, id est, praeter aliam
hanc actum, quia illud est qualitas materiae, tam
respectu totae, quam compositi, id est, tam in fieri,
quam in actu esse etc. per quod actu materiae causa
suumque actualitatem generum praebet totae, ac com-
positi, tam in fieri, quam in actu esse, sed
hoc facit sustentando, seu patiando etc. Hanc
u. causam hanc esse ipsam causam substantiabilem, siue materiam
adfirmam.

757
Præterea maam hie suos mod' reales, qm atqz
caaliter sig hie potest, asserim, unam qm
ga oem suam, tam accidentalem, q" sub-
stialem, atqz etiam ga ipsam aiam re-
nalem, n' qm quoad eam, sed quoad in eam,
at hie mod' e' principalis caaliter maalis
cae, alter u. mod' ming principalis, quem
maam habet ad suos tum maales, tum
instuando, siue gcurrento positivè in eam
esse, necessariè etiam e' p'io, qz distinguit
reale q' divinit' saltim separari possunt, atqz.

4.
Duos e' cae maalis atqz asserim, qm p'io
ing mediata, alter u. ultima, siue idcirco qz
pella, mediata comprehendit aliam, unam,
suam et. ultima e' compositum, p'io est
qz id e' atqz cae maalis, qd accipit aliqd
e' ab alio, sed adio, unio, at ipsum quoz con-
positum accipit aliqd e' accipit u. totam
maam antiam, se reliquis etiam e' clara

782

oas u. producunt legunt à caâ määli gó.

Eadem mää a potè näätr suas totales solas
reigere, id è. ga diuarsae solae exigunt ad
suam entiam dispositas, näätr incompa-
biles, atq; näätr hae dispositas simul eâ n-
gunt, gó näätr ipsae solae, supernäätr a. pòt
nullum subicm è, pòt in promptu è, ga
n' implicat g' dicitiam, potè etiam super-
näätr p'libat solae abela, tam accid: quam
subst'alis diuarsas, ac discontinuas määtr si-
mul in foare, quamadmodum Sa facto äia
rationalis in plurib; partib; corporis tota è, hæl
praeterea hae iam aliquas proprietates, näätr
existia, intimam praesentiam cum forma.

EX causa formali.

Relicta hae specificae superig tradite for-
mae ad genericam suscepiam, et illam assigna-
ng, qua int'ia complet èt rai, unde p'p'os,
liculam excludent causae extrinsecu per
particulam completo, rejci' mää, hae u. licet

